

*Research article***Kentsel katılım: kentsel politikaların oluşumunda dezavantajlı grupların konumu¹**

Yakup BULUT

Prof. Dr., Political Science and Public Administration
Faculty of Economics and Administrative Sciences, Hatay Mustafa Kemal University, Turkey
yakupbulut@hotmail.com, ORCID 0000-0002-0838-4200

Zehra KURT²

Research Asst. Dr., Political Science and Public Administration
Faculty of Economics and Administrative Sciences, Hatay Mustafa Kemal University, Turkey
zehraakurt@gmail.com, ORCID 0000-0001-7252-6501

Received date: 18.05.2020 **Accepted date:** 11.06.2020

Suggested citation: Bulut, Y. & Kurt, Z. (2020). Kentsel katılım: kentsel politikaların oluşumunda dezavantajlı grupların konumu [Urban participation: the position of disadvantaged groups in the formation of urban policies]. *Journal of Politics, Economy and Management*, 3(1), 21-33.

Öz: Kent üzerinde ortak bir yaşam sürdüren yerel halkın ihtiyaçlarını karşılamak, yönetim birimlerinin en temel amaçlarından biridir. Bu noktada kentsel politikalar, toplumsal hayatın bünyesinde yer alan eksiklikleri tamamlama, artan ve çözüm bulamayan kentsel sorunları çözüme kavuşturma ve yöntem belirleme noktalarında önem taşımaktadır. Bu özellikleri itibariyle politika üretimi, kentsel yaşam kalitesinin artmasına katkı sağlayan bir yöntem olarak kabul edilmektedir. Toplumsal yaşamın yönetimini amaçlayan ve aşınma sürecine girmiş kentin kendini savunmasına yardımcı olan kentsel politikaların oluşum ve uygulama sürecinin toplumun tüm kesimlerini içine alan bir yapıda olması önemlidir. Bu yüzden çalışmada toplumsal yapıda yer alan kadınlar, çocuklar, engelliler, göçmenler, yaşlılar gibi dezavantajlı olarak değerlendirilen grupların kentsel politika oluşumuna katılım durumları ortaya konulmuştur. Bir yönetim yapılanmasının demokratik olarak nitelendirilmesinin öncelikli koşulunun dezavantajlı grupların da kentsel politikalara katılımını ön planda tutması olduğundan çalışma önem taşımaktadır. Çalışma kapsamına dezavantajlı olarak nitelendirilen gruplar arasından kadınlar, çocuklar, engelliler ve yaşlılar dâhil edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kentsel mekân, kentsel politika, katılım, kadın, çocuk, engelli.

Urban participation: the position of disadvantaged groups in the formation of urban policies

Abstract: Meeting the needs of the local people who lead a common life in the city is one of the main objectives of the administrative units. At this point, urban policies are important in completing the deficiencies in social life, solving the increasing and unable to find urban problems, and determining methods. With these features, policy production is accepted as a method that contributes to increasing the quality of urban life. It is important that the process of the formation and implementation of urban policies, which aims at the management of social life and helps the city, which has entered the erosion process, to include all segments of the society. For this reason, the participation of the groups in the social structure, such as women, children, disabled people, immigrants, and the elderly, to the urban policy formation was revealed. The study is important since the primary condition for the democratic characterization of a governance structure is to prioritize

¹ Bu çalışma “Kentsel Politikaların Oluşturulmasında Çocukların Yeri: Antakya- Hatay’da Bir Uygulama” başlıklı doktora tezinden faydalanılarak hazırlanmıştır [This study was prepared from the doctoral dissertation titled “The Role of Children in the Making Formation of Urban Policies: A Practice in Antakya-Hatay”].

² Correspondence author. Hatay Mustafa Kemal University Tayfur Sökmen Campus Faculty of Economics and Administrative Sciences, Political Science and Public Administration, Tel: +90 (326) 245 58 45 (18570).

the participation of disadvantaged groups in urban policies. The scope of the study included women, children, the disabled, and the elderly among the groups that are considered as disadvantaged.

Keywords: Urban space, urban policy, participation, women, children, disabled.

1. Giriş

Kentsel mekânlar, insanların barınma ihtiyaçlarını karşılayan yapılar olmakla birlikte aynı zamanda onların farklı bilgi algılarını ve tüm ilişkilerini geliştirdikleri bir bütünü ifade etmektedir. Diğer bir ifadeyle kentsel mekânlar, “barınma, ulaşım, çalışma, dinlenme gibi gereksinmelere cevap verecek fonksiyon alanları ve kentsel donatıların tümünü” kapsamaktadır. Kentsel mekânların temel işlevi, sosyal bir varlık olan insana ortak bir yaşam alanı sunmaktır.

Toplumun bir arada sağlıklı ilişkiler geliştirebilmesinin en önemli araçlarından birisi kentsel politikalaradır. Kentsel politika, kentsel alanlarda belediyelerin ideal yönetime ilişkin siyasi ve yerel faaliyetleri şeklinde tanımlanabilmektedir. İdeal yönetim çabası ile faaliyet gösteren yerel yönetimlerin; yerel demokrasi açısından önemli olan yerel yönetim organlarının özerk oluşumu, serbest karar alabilme ve uygulayabilme yetkisi ve yerel düzeyde karar alma süreçlerine halk katılımının sağlanması gibi ilkeleri ön plana çıkmaktadır. Özellikle toplumdaki dezavantajlı gruplara (çocuk, genç, yaşlı, engelli, yoksul vb.) yönelik yürütülen kentsel politikaların niteliği ve onların bu kararlarda etkili olabilmesi yerel yönetimler aracılığıyla sağlanabilmektedir (Deniz, 2016, s. 287). Nitekim yerel yönetimler bünyesinde, toplumun dezavantajlı gruplarını kentsel politikalara dâhil etmeye yönelik çeşitli idari birimler yer almaktadır. Genellikle kent konseyleri altında değerlendirilen bu birimlere, Çocuk Meclisleri, Kadın Meclisleri ve Engelliler Meclisi gibi oluşumlar örnek verilebilir ki, etkinlik ve etkililik boyutu tartışılmakla beraber yerel yönetimlerin bu oluşumları bünyesinde barındırdığı görülmektedir.

Son çeyrek yüzyıldır, kentsel ve toplumsal gelişme sürecinde, özellikle savunmasız olduğu düşünülen nüfusların (kadın, engelli, yaşlı ve çocuk gibi) kentsel yaşam alanlarına ait projelerin tasarımı ve uygulanmasına katılımının sağlanması ihtiyacının giderek daha fazla farkına varılmıştır. Buna eşlik eden bir eğilim de başarılarını üst seviyelere çıkarmak isteyen yerel yönetimlerin gelişme ve kalkınma girişimleri üzerinde yerel mülkiyet oluşturma istemeleridir (Driskell, 2002, s. 13). Yerel ve ulusal planlama girişimlerinde neyin işe yarayıp neyin işe yaramadığına dair artan anlayış, kalkınma ve gelişmenin hak temelli ve eşitlikçi bir şekilde artması gerektiği yönünde bir algı oluşturmaya başlamıştır. Kalkınma ve gelişme girişimlerine destek sağlayan kentsel politikaların oluşumuna, toplumsal dinamiklerin dengeli bir şekilde katılımı da yine bu amaçlara hizmet etmektedir.

Öyle ki, kent ölçeğinde tüm paydaşların sürece dâhil edilmesi, varsa bunun önündeki engellerin kaldırılması ve katılımı niteliksel olarak artırılması çabaları, günümüzde şeffaf bir yönetim modelini yerel yönetimlere kazandırabilmek için ortaya çıkmıştır denilebilir.

Bu doğrultuda çalışma kentsel katılım ve kentsel politika kavramlarının teorik açıdan irdelenmesinin ardından dezavantajlı gruplardan kadınların, çocukların, engellilerin ve yaşlıların kentsel politikalara katılım durumları ortaya konulmuştur. Çalışma kapsamında kentsel politikaların politik ve toplumsal yapısı birleştirilerek iktidarın kullanıma biçimleriyle ilgili olan boyutunu da vurgu yapılmıştır. Çalışmanın sonuç kısmında ise genel bir değerlendirme yapılmıştır.

2. Kavramsal açıdan kentsel katılım ve kentsel politika

Demokratik yönetim sürecinin temel yapı taşlarından biri de katılım/kentsel katılım sürecidir. Kentsel katılım kavramı, yönetim sürecine kentin tüm paydaşlarının (sivil toplum kuruluşları, özel sektör, resmi kurumlar) katılımı anlamına gelirken toplumun tüm gruplarının (kadın, erkek, çocuk, yaşlı, engelli, göçmen) eşit ve dengeli katılımını da ifade etmektedir.

Kentsel katılım ve/veya hemşehrinin yönetime katılımı, hem siyasi katılım olarak kabul edilmekte hem de hukuksal bir hak olarak değerlendirilmektedir. Bir bakıma kentte yaşayan halkın doğrudan ya da dolaylı bir şekilde kentsel kararlara karar verme süreçlerine dâhil edilmesini ifade etmektedir. Bu açıdan kentsel katılımı, yerel düzeyde bir siyasi katılım türü olarak da değerlendirmek mümkündür. Kent ölçeğinde toplumun tüm gruplarının sürece dâhil edilmesi, varsa bunun önündeki

engellerin kaldırılması ve katılımın niteliksel olarak artırılması çabaları, günümüzde şeffaf bir yönetim modelini yerel yönetimlere kazandırabilmek için ortaya çıkmıştır denilebilir (Bulut ve Akın, 2019, s. 334). Dolayısıyla kentlere ilişkin politika oluşturma sürecinde karar alma süreçlerine katılım düzeyini artırıcı ve demokrasiyi canlandırıcı çabalara girişmek gerekir. Son dönemlerde ulusal ve uluslararası düzeyde oluşturulan birçok politika ve programda “insan merkezli olma ve bireyin kendi kaderini, kendi sıhhat ve mutluluğunu kendi belirleme ihtiyacına yer açma” düşüncesi kültürel yapıların önemli bir parçası haline gelmiştir (Şengül, 2004, s. 70-72). Diğer bir yaklaşımla kentsel politikaların belirlenmesinde avantajlı veya dezavantajlı tüm paydaşların yer alması gerektiği konusunda “bir paradigma değişimi” söz konusu olmaktadır.

Kentsel katılımı işler hale getiren kentsel politika kavramı ve politikanın oluşturulma süreci irdelenirken kentsel alanlardaki farklı politik yapılarla ilişkilendirilmektedir. Kentin pek çok yönünü kapsayan bu ilişki, siyasi iktidarın yapısını, kentteki etnik kimlikleri, sınıf ve toplumsal cinsiyet ilişkilerini, mekân siyaseti ve mekânsal ilişkilerle ilgili konuları da kapsamaktadır. Bu ilişkiler göz önünde bulundurulduğunda kent, daha demokratik olarak nitelendirilmektedir (Magnusson, 2005, s. 99). Bu yüzden demokrasinin gelişimine katkı sağladığı düşünülen katılımlı kentsel politikanın, aynı zamanda kentin dengeli gelişimine de katkı yaptığı söylenebilir.

Hem uygulamada hem de teoride kentsel politika kavramının kapsamı geniş bir çerçevede ele alınarak esnetilebilir. Kavram hacmini, toplumun giderek kentlileştiği düşüncesinin egemen olduğu düşünce tarzında sınırlamak mümkün görünmektedir. Buna göre kentsel politikayı, kent yöneticilerinin uygulayıcı ve aktivist rolleri ve toplumsal sorunlara yaklaşımı ile ilgilenen bir araç (John, 2017, s. 21-22) olarak tanımlamak mümkündür. Hızlı kentleşen ve büyük ölçüde metropolleşen dünyada kent yönetimleri, toplumsal beklentileri karşılayacak biçimde kendilerini geliştirme konusunda ilerleme kaydetme eğilimi göstermeye gereksinim duymaktadır (Bulut, 2000, s. 48) Bu gereksinim bağlamında politika, genellikle politik perspektifleri kapsasa bile, toplumsal olana yakınlığıyla çalışmalara konu olmaktadır. Kente dair karar alma süreçleriyle ilişkilendirilen kentsel politika “kentleşmiş toplumlarda siyaset” olarak adlandırılmaktadır (Stoker, 1998, s. 120; John, 2017, s. 43). Bu bakımdan kentsel siyaset ve kentsel politika terimi uluslararası literatürde benzer noktalara değinmek için birbirleri yerine kullanılabilir.

Bu açıklamalardan anlaşılacağı üzere kentsel politika, kente nasıl bakılması gerektiğini gösteren, kent yaşamı ve kentsel yönetimi hedef alan, uzun vadede kalıcı çözümler sunabilen bir uygulama aracı olarak görülmektedir. Dolayısıyla kentsel politikalar; ortak amaçlar ve aksaklıklar çerçevesinde kentsel yaşamın iyileştirilmesini sağlamaktadır. Hatta buna yönelik düşünceler, hedefler, stratejiler bütününe oluşturulmasında ve çeşitli kamu müdahaleleri arasında bir uyum, birlik ve yönlenmenin sağlanmasında önemli rol oynamaktadır. Castells'e (2014, s. 109-110) göre, kente yönelik sorunların giderilmesinde toplumsal sınırlamalar, özel talepler ve bütçe kısıtlamaları nedeniyle bir takım hedef ve düşüncelerden vazgeçmek zorunda kalan kent planlayıcıları, birer teknisyen olarak görülebilir ve uygulamada kentsel planlama sınırlı kalabilir. Ancak kentsel sorunları çözmede sınırlı kalsa bile giderek kentleşmeyi yönlendirmede bir araç olarak önemli bir hale gelmektedir. Oluşturulacak politikaların uygulanmasının öncelikle yasalarla ve ardından ortaya çıkaracak araç ve imkânlarla desteklenmesi gerekmektedir. Yine kentin ortak amaçları ve sorunları karşısında kentsel yaşamın doğru anlaşılmasına yarayacak düşünce, hedef ve stratejiler bütününe ortaya konulması da bir gereklilik olarak görülmektedir. Dikkat edilmesi gereken önemli hususlardan biri ise kentsel politikaların üretim sürecinde kentsellik olgusunu her yönüyle yakalayacak olan ve toplumun tüm paydaşlarının var olduğu bir katılım sürecinin sağlanmasıdır.

3. Kentsel politikalarda dezavantajlı grupların konumu

Sürekli bir gelişim halinde olan kent, sosyal ve fiziki mekân özelliği taşımaktadır. Bu üretim sürecinde kenti üreten her bir bireyin kent üzerindeki hakkını dengeli bir şekilde talep etmesi en doğal sonuçtur. Toplum kendini ait hissettiği kentsel mekânda, kendini güvende hissetmenin yanında, kent üzerinde hak ve sorumluluk sahibi olarak da görmektedir (Sancar ve Severcan, 2010, s. 298). Bunun gerçekleşebilmesi, kentin kullanım değerine toplumun tüm kesimlerinin ulaşabilmesi ve yerel karar alma süreçlerine katılımlarıyla mümkün olabilmektedir. Yerel politikalara katılım sürecini ön plana

çıkarıcı en önemli yapılardan biri kent konseyleridir. Sumbas ve Ömürgönülşen (2018, s. 66) yapmış oldukları çalışmada kent konseyleri içerisinde yer alan “çocuk, engelli ve kadın meclisleri” gibi oluşumların kentsel katılım düzeyini artırıcı faktörler olduğunu vurgulamaktadır. Yazarlara göre kent konseyleri içerisinde yer alan bu birimler, yerel halkı temsil eden tüm grupların kentsel politikalara katılım sürecinin önündeki yapısal, toplumsal ve kültürel engelleri en aza indirmede yardımcı olmaktadır. Ayrıca demokrasi olgusunun gelişimi için toplumun tüm yapılarını içine alan bir katılım sürecinin gerçekleşmesi gerekmektedir. Çünkü bir kent politikasından, yaşlıların ve çocukların, üst gelir gruplarının ve alt gelir gruplarının, kadınların ve erkeklerin beklenti durumu farklıdır. Bunun yanında katılımlı tasarım süreci, katılımcı (vatandaş) açısından da kent açısından da fayda sağlamaktadır. Bu süreç, vatandaşın ufkunu geliştirmesine ve onlara vizyon kazandırmasına yardımcı olurken, kent üzerinde de birden fazla bakış açısının olumlu etkilerinin görülmesini sağlamaktadır (Sutton ve Kemp, 2006, s. 258). Bu yüzden katılımcı formunun çeşitliliği, sosyal bir yönü bulunan kentin, tasarım şeklinin doğru olmasına katkı sağlamaktadır.

Katılımın kent ölçeğinde politika oluşturma ve uygulama sürecine dâhil olma gibi durumlarla tanımlanabilecek yönetsel yönü bulunmaktadır. Kişilere yönetsel kararlara veya planlama sürecine müdahil olabileceği olanaklar sağlanması (Maier, 2001, s. 709) kişinin kendi yaşamını ve yaşadığı ortamı etkileyen kararlara katılım hakkı tanınması (Hart, 2016, s. 123) yönetsel işlevinin temel özelliklerindedir. Bu şekilde tanımlanan kavram, aslında tüm toplumsal grupların eşit ve dengeli bir biçimde kararlarda etkili olabilmesine vurgu yapmaktadır. Kentlerin “karşılaşma ve değişim” için ortak bir yer olabileme özelliklerini kaybettiğini savunan Tonucci’ye (2009, s. 147) göre kentlerde kararlar yetişkinler tarafından alınmaktadır. Yetişkinler (kendi içerisinde de erkek egemen yetişkin formu) ön plana çıkarken; çocuklar, kadınlar, yaşlılar ve engelliler geri planda bırakılmaktadır. Bu bakımdan bu başlık altında toplumda dezavantajlı olarak nitelendirilen gruplardan kadınlar, yaşlılar, engelliler ve çocukların kentsel politika belirleme sürecindeki konumları ele alınmıştır.

3.1. Kadınlar

Toplumun tüm gruplarına eşit ve dengeli bir biçimde yaklaşan bakış açısının toplumun refah seviyesinin artması ve sağlıklı ilerlemesine katkı sağladığını vurgulayan çalışmalar³ gittikçe artmaktadır. Toplumsal cinsiyet kapsamında kadın-erkek eşitliği olgusunun popülerlik kazanması ve kadınların toplumsal kararlarda söz hakkına sahip olmaya başlamasıyla birlikte bu durumu kapsamına alan çalışmalar da artmıştır.

Çalışmanın temel varsayımı olan Henri Lefebvre’nin geliştirmiş olduğu “kent hakkı” teorisine referansla kent sakinlerinin kentin avantajlarını kullanma haklarının yanında kendi talep ve beklentilerine göre kenti şekillendirme haklarının varlığından da bahsedilmektedir. Ulusal ve uluslararası metinlerde kadınların kentsel politikalar belirlenirken karar alıcı olarak etkilerinin yetersiz olduğu vurgulanmaktadır. Bununla ilgili Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı’nın (TESEV) iyi yönetim tartışmaları çerçevesinde kadın katılımını ortaya koyduğu çalışmalar mevcuttur. Örneğin Bayraktar’ın (2017) Aydın, Gaziantep, Konya, İstanbul ve Ordu illerinde kadın meclis üyeleri, bürokratlar, kadınlara yönelik çalışmalar yürüten Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ve kent konseyi üyeleri ile görüşüp hazırladığı “Belediyelerde Kadın, Kadınlar için Belediye” başlıklı rapor bunlardan biridir. Raporla güvenlik ihtiyacı, kadınların güçsüz olduğu gerekçesi gibi sebeplerle kentin şekillenmesinde kısıtlı söz haklarının olduğu ortaya konulmuştur. Aynı şekilde Tuncer’in (2018) “Kadınların Kent Hakkı: Bütün Köşebaşlarını İstemek” başlıklı rapor da kamusal mekânlarda güvenlik ihtiyacının varlığı yüzünden kadınların kent hayatının sağladığı imkânlardan kısıtlı düzeyde faydalandıklarını açıklamaktadır.

Küreselleşmeyle birlikte kadınların toplumsal konumlarında, eğitim, istihdam, ekonomik güç ve sosyal statü gibi günlük hayatı etkileyen konularda ilerleme kaydedilmiştir. Bunun yanında kadınların

³ Bkz. Wilkinson ve Pickett (2010), eşitlikçi toplumların zihinsel, fiziksel sağlık, eğitim performansı, sosyal hareketlilik, sürdürülebilirlik gibi alanlarda daha iyi performans gösterdiğini bulgularla ortaya koymaktadır. Benzer bir çalışmada da Piketty (2014), günümüz toplumlarında var olan ekonomik eşitsizliğin kökenini ortaya koymaktadır.

kent yönetimlerinde ve siyasi platformlarda varlıkları ve etkinlik düzeyleri nispeten sınırlı kalmıştır (Terzi, 2019, s. 18). Kadınların kentsel politika oluşturma sürecinin dışında kalmasının, kentsel bütünün demokratik ve eşitlikçi yapısını zedelediğini söylemek mümkündür. Çünkü modern siyaset düşüncesinde özel alanlar kadınlara, kamusal alanlar ise erkeklere ayrılmıştır. Kadının aile içerisindeki sorumluluklarının buna izin vermeyeceği gibi gerekçelerle yapılan bu ayırım kentin planlanmasında ‘farklı bakış açılarının temsili’ konusunu görmezden gelebilmektedir. Yapılan kimi çalışmalar kadınların kentsel siyasette etkin rol oynamalarının ‘karar verme anlayışı farklılığı’ bakımından önemini ortaya koymaktadır. Örneğin Chattopadhyay ve Duflo (2004, s. 1440) Hindistan’da yaptıkları bir araştırmada, kadınların yerel yönetimlerde temsil edilmesinin politika kararlarında önemli etkileri olduğunu ortaya koymuştur. Kadınların daha fazla temsil edildiği yerel yönetimlerde kentte içme suyu ve temiz yollara ulaşımı kolaylaştırmaya yönelik daha fazla projenin üretildiği araştırma bulguları arasında yer almaktadır. Bu gibi örnekler toplumun tüm kesimlerini kapsamına alan bir politika oluşum sürecinin toplumsal sorunlara daha işlevsel çözümler getireceğini göstermektedir.

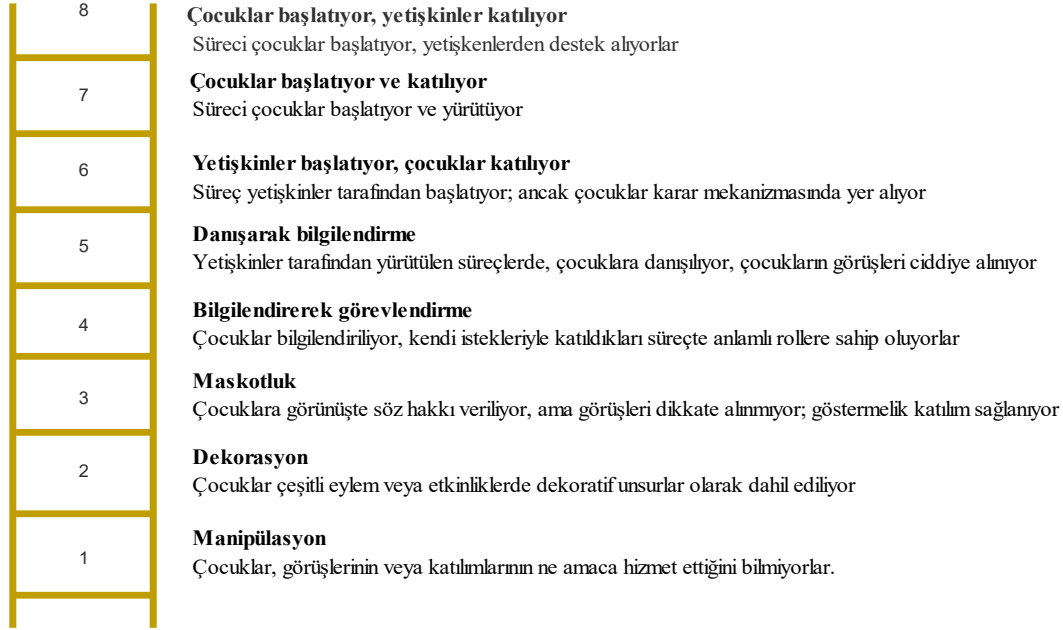
3.2. Çocuklar

Çocuk odaklı bir kent planlaması, çocukların görüşlerini serbestçe ifade etmeleri, çocuk görüşlerinin ciddiye alınması ve tüm çocukların kendilerini ilgilendiren karar alma süreçlerinde etkin rol almaları olarak tanımlanabilir (Tüzün ve Sarıışık, 2015, s. 9). Çocukların temel alındığı bir kentsel tasarımın onların da söz sahibi oldukları bir süreci öngörmesi gerekmektedir. Çocukların katılım haklarının uygulandığı en zor alanlardan birisinin politika oluşturmak olduğu düşünüldüğünde çocukların bu süreçte karmaşık söylemlerle karşılaşması muhtemeldir. Zorluğu oluşturan bir diğer unsur da politika yapıcılarının, çocukların bu süreçte katılımlarının gerekliliğine yeterince önem vermemesidir (Perry-Hazan, 2016, s. 112). Bu olumsuz durumun en aza indirgenebilmesi için politik alanlar gibi akademik çalışmalarda da bu yöne kayması gerekmektedir.

Çocuk ve katılımı ilgili yapılan çalışmalarda, çocukların toplumu ve kendilerinin yaşantısını ilgilendiren konularda alınan kararları etkileme haklarının olduğu kabul edilmektedir. İlk olarak Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin (ÇHS) 12(1) maddesinde çocukların karar alma sürecine katılımlarının gerekliliği vurgulanmıştır. Sözleşmenin ilgili maddesine göre, “*Taraf Devletler, görüşlerini oluşturma yeteneğine sahip çocuğun kendini ilgilendiren her konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkını bu görüşlere çocuğun yaşı ve olgunluk derecesine uygun olarak, gereken özen gösterilmek suretiyle tanırlar*”. Bu kapsamda çocukların daha demokratik bir ortam sağlanması amacıyla yerelden başlayarak aktif katılımlarının sağlanması beklenmektedir. Bu hakkın kullanılabilmesi için tüm aktörlerin harekete geçirilmesinin gerekliliği ve halka en yakın aktör olan yerel yönetimlerin bu konuya dikkat etmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Özellikle 20. yüzyılın sonlarına doğru çocukların sosyal aktörler olarak ağırlık kazandığı ve kendilerini ilgilendiren konuları anlama-karar alma ve uygulama süreçlerine katılım haklarının olduğu kabul edilmektedir (Arches ve Fleming, 2006, s. 81-83).

Çocukların kent kararlarına katılımı duruma ve bağlama bağlı olarak farklı düzeylerde gerçekleşebilir. Hart (1992, s. 7) tarafından çocuk katılımına uyarlanmış olan katılım merdiveni, çocuk katılımının kapsamını ve farklı düzeylerini anlamlandırmak için yararlı olabilir. Hart’ın 1992 yılında hazırladığı taslak, 2015 yılında Avrupa Birliği ve Türkiye ortak işbirliğinde hazırlanan “Türkiye’de Okullarda Çocuk Katılımı: Durum Analizi” isimli kitapta geliştirilmiş şekilde yer almaktadır⁴ (Hart, 1992: 8; Tüzün ve Sarıışık, 2015, s. 24):

⁴ Katılım merdiveni, söz konusu bu iki çalışmadan yararlanılarak hazırlanmıştır.

Şekil 1. Çocuklar İçin Katılım Merdiveni

Hart, çocuklar için katılım merdivenini Arnstein'in (1969) yetişkinler için tasarladığı katılım merdiveni diyagramından faydalanarak hazırlamıştır. Şekil 1'e göre, katılım merdiveninin en alttaki üç basamağında (manipülasyon, dekorasyon ve maskotluk) anlamlı bir katılımın olduğu söylenemez. Çocukların bu basamaklarda yalnızca birer figür olarak yer aldığı görülmektedir. Çocukların katılımında aktif bir rol üstlenebilmeleri ancak dördüncü basamaktan itibaren söz konusudur. Katılım süreçlerinin kapsamı ve düzeyi, çocukların yaşları, ilgi ve istekleri doğrultusunda değişebilmektedir.

Çocuklar üzerine yaptığı çalışmada, çocuk-yetişkin ilişkisini göz önünde bulundurmanın ve yeni bir çocukluk anlayışına geçmenin gerekliliğini vurgulayan Tonucci ve Rissotto (2001, s. 417), çocukların kentsel politikalara katılım noktasında fikirlerinin ve önerilerinin birbirinden farklı olmadığını belirtmektedir. Bu benzerlik, genellikle çocuklar için ilgi çekici ve sınırlı alanlara işaret etmektedir. Çalışmada ayrıca kent yöneticilerinin çocukları şehir planıcıları ve kent tasarımcılarıyla görüşürme imkânı oluşturduklarında, kentin tüm vatandaşlarının yararına olacak bir kentsel planlama gerçekleşeceği de vurgulanmaktadır. Bu önerilerin uygulanması, herkesin rahatça dolaşabileceği, bir araya gelebileceği ve bağımsız bir şekilde temel sorunlarını çözebileceği bir şehre dönüşümü tetiklemektedir. Böyle bir kenti, kentin tasarlayıcıları, kentsel güvenlik önlemleri olarak yayalar ve bisikletliler için özel parkurlar ve park alanları temin ederek öncelik ve ayrıcalık koşulları sağlayarak ortaya çıkarabilir. Böylece çocuklar, diğer sosyal kategoriler tarafından da ayrıcalıklı temsilciler ve katılımcılar olarak düşünülebilir. Kenti yönetenler bunu güçlendirmek adına oyun alanlarındaki çocuklara, okullara, spor kuruluşlarına bir takım katılım deneyleri uygulayabilir. Bunu yaparken dikkat edilmesi gereken husus, önerileri dikkate alınmayan çocukların hayal kırıklığına uğrama riski olabilmesidir. Bu sorun oluşmadan uygulanan katılım deneyleriyle kentin planlanmasına ve toplumun gelişimine doğru yön vermek mümkündür (Tonucci ve Rissotto 2001, s. 418). Bu yüzden çocuklarla ve onları da içine alan bir kentsel planlama yapmak için çevresel faktörlerin dikkate alınması ve bu uygulamayı yapacak kişilerin eğitilmesi konusu önemlidir.

Çocukları dikkate alan bir kentsel planlama, kentsel yaşam kalitesinin oluşmasına/artmasına katkı sağlamaktadır. Churchman'a (2003, s. 109) göre, bunu başarmanın ilk yollarından biri, çocukları "katılımcı planlamaya" dâhil etmektir. Katılımcı planlama pratiği ile ilgili yazına bakıldığı zaman 'katılım' teriminin çoğu zaman karar-alma süreçlerinde fikir belirtme, planı yapacak uzmanlara ihtiyaçlar hakkında bilgi verme, plan yapımı sonrası yapılan plan hakkında görüş belirtme olarak algılandığı görülmektedir. Oysa katılım, kentsel mekân üretiminin her aşamasında gerçekleşebilen,

kişinin mekânında iz bırakmasına olanak veren, mekân ile birey arasında derin bir ilişki kurulmasına vesile olan bir süreç olarak da yorumlanabilir (Alpan, 2015, s. 204). Churchman'a göre katılımcı planlamada, yani çocuk talepli kentsel mekân tasarımında "erişilebilirlik, güvenlik, sağlık, rahatlık, bağımsızlık ve uygunluk" kriterlerine dikkat etmek gerekmektedir. Kentsel mekânların, çocukların talep ve beklentileri doğrultusunda oluşturulması gerektiğine de vurgu yapan Churchman'a (2003, s. 99) göre, bu oluşumu engelleyen tüm faktörleri en aza indirmek gerekmektedir. Çocukların şehri kullanırken karşılaştıkları sorunlar, bu sorunları ele almanın önemi, kentin ya da mahallenin⁵ yaşam kalitesine katkı sağlayabilecek unsurlar araştırmacının dikkat çektiği konulardır.

Çocukların toplumsal yaşam içerisinde aktifleşmesini öngören sözleşmelerden biri olan Birleşmiş Milletler ÇHS⁶'nin 12. maddesinde yer alan çocuğun görüşlerinin alınması ilkesi "*Çocuklar tarafından ifade edilen görüşler ilgili bakış açıları ve deneyimler, kararların alınmasında, politika yapımında ve yasaların hazırlanmasında ve değerlendirilmesinde dikkate alınmalıdır*" şeklinde belirtilmektedir. Bu ilkeye göre, çocukların talep ve beklentilerinin dikkate alındığı tüm süreçler, aşağıdaki özelliklere sahip olmalıdır (Tüzün ve Sarıışık, 2015, s. 23):

- Saydam ve bilgilendirici; çocuklara, görüşlerini özgürce ifade etme ve görüşlerinin dikkate alınması haklarıyla katılım sürecinin kapsamı, amacı ve olası etkisine ilişkin, tam, erişilebilir, farklılıklara duyarlı ve yaşlarına uygun bilgi sunulmalı.
- Gönüllü; çocuklar görüşlerini ifade etmeye asla zorlanmamalı, katılımlarını her aşamada sona erdirebilecekleri konusunda bilgilendirilmeli.
- Saygılı; çocukların görüşleri saygıyla karşılanmalı, sosyo-ekonomik ve kültürel farklılıklara duyarlı olunmalı.
- İlgili; çocukların görüşlerinin alınacağı konular, çocuklarının yaşamları ile ilgili olmalı; çocuklara bilgi ve becerilerini kullanma olanağı verilmeli.
- Çocuk dostu; ortamlar ve yöntemler, çocukların yaşlarına ve gelişen kapasitelerine göre uyarlanmalı.
- İçermeci; katılım içermeci olmalı, tüm çocukların eşit katılımı sağlanmalı; dezavantajlı grupların/bireylerin katılımını sağlayacak olanaklar geliştirilmeli.
- Eğitim ile desteklenmiş; yetişkinler ve çocuklar, birlikte ortaklaşa ve etkin biçimde çalışabilmek için hazırlanmalı, güçlendirilmeli.
- Güvenli ve risklere duyarlı; çocukların görüşlerini ifade etmeleriyle oluşabilecek risklerin azaltılması için gerekli önlemler alınmalı; çocuklar, gereksinim duyduklarında yardım için nereye gitmeleri gerektiği konusunda bilgilendirilmeli.
- Hesap verebilir; çocuklar, görüşlerinin nasıl yorumlandığına ve kullanıldığına ilişkin açıkça bilgilendirilmelidir.

Çocukların kentsel politikalara katılımı düşüncesi çocukların geleceğe yatırım yaptıkları inancını beslemektedir. Daha yalın ve birbirinden farklılaşan bakış açıları nedeniyle çocuklar, kentin karşılaştığı sorunlara alternatif çözüm önerileri sunan aktörler olarak değer kazanırlar. Spesifik konularda pratik çözümler sunmaları sebebiyle de ayrıcalıklı aktörler olurlar. Bu yüzden çocuklar, kentsel politikalara katılım sürecinde dinlenilme, düşüncelerini paylaşma ve toplum tarafından saygı duyulma özelliklerine sahip olan aktif vatandaş konumuna getirilebilir. Bu, çocuklar açısından tüm toplumun refahı için kararlar ve sorumluluklar alma yeteneğinin gelişmesini sağlarken çocuk dostu altyapısına sahip kentlerin rekabet gücünü de artırabilir.

3.3. Yaşlılar

Kentsel mekânın nasıl şekillendiği ve toplumun hangi kesiminin politika yapıcılar tarafından ne kadar dikkate alındığı konusu kentsel politikalarda önemli bir yer kaplamaktadır. Çocukların olduğu kadar yaşlıların da (yaşam deneyimleri sebebiyle) "toplumsal hafızanın" kazanılması bakımından kültürel

⁵ Mahalle, çocukların farklı aktiviteler gerçekleştirdikleri kentsel bir mekân olarak değerlendirilmektedir.

⁶ <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/AdvanceVersions/CRC-CGC-12.pdf> (Erişim Tarihi: 22.08.2019).

rehber konumunda olduğu unutulmamalıdır. Toplumsal değerleri korumak ve sürdürmek için farklı yaş gruplarını bir araya getirmek kuşaklar arası ilişkileri geliştirmede yardımcı olabilmektedir (Canatan, 2008, s. 62).

Modernist ekonomik kalkınma hedefleri doğrultusunda gerçekleşen kentsel mekân üretme sürecinin hedef kitesini genelde erişkin bireyler oluşturmaktadır. Kentsel politika üretme sürecinin ilk aşaması olan veri toplama çalışmalarında, toplumun tümüne ilişkin genel bilgiler elde edilmektedir. Kararların bu bilgilere dayalı olarak alınması ise yaşlı bireylerin talep ve gereksinimlerinin baştan devre dışı bırakılmasına neden olmaktadır (Sılaydın, 2008, s. 99). Fakat topluma eşit katılım argümanı, vatandaş olarak herkesin eşitliğini kabul etmekte ve hak temelli bir sosyal politika anlayışını ön plana çıkarmaktadır. Örneğin 1991 tarihli Genel Kurul kararıyla kabul edilen BM Yaşlı İlkeleri⁷ kapsamında katılım başlığı altında şu ilkeler belirlenmiştir:

- Yaşlı insanlar topluma entegre kalmalı, refahlarını doğrudan etkileyen politikaların oluşturulmasına ve uygulanmasına aktif olarak katılmalı ve bilgi ve becerilerini genç nesiller ile paylaşmalıdır.
- Yaşlı insanlar, topluma hizmet için fırsatlar araştırabilmeli ve geliştirebilmeli ve kendi çıkarlarına ve yeteneklerine uygun pozisyonlarda gönüllü olarak hizmet verebilmelidir.
- Yaşlılar, yaşlıların hareketlerini veya birliklerini oluşturabilmelidir.

Politika yapımcılar ‘daha sonraki yaşamı’ anlayabilmek için farklı zihinsel haritalar geliştirmektedir. Daha sonraki yaşam olarak adlandırılan bu süreci bir geçiş dizisi olarak algılamak, yaşlıların hayatlarını/fikirlerini ve duygu durumlarını ortaya koymakta en gerçekçi yaklaşım olarak değerlendirilmektedir. Yaşlı insanların yaşam deneyimlerinden faydalanmak toplumsal değerleri gelecek kuşaklara aktarabilme noktasında önemlidir (Robertson, 2014, s. 194). Dolayısıyla olumsuz bir yaşlılık söyleminden uzak durulmalı ve yaşlılar, bilgi ve deneyimlerini genç kuşaklara aktarabilmek için problemlerin saptanmasında ve politikaların oluşturulmasında aktif rol oynamalıdır. Yaşlılık döneminde olan kentlinin talep ve beklentilerini kentsel politika oluşum sürecine dâhil etmenin koşuluysa bireysel görüşlerinin alınarak elde edilmesidir. Bu durum yaşlıların deneyimlerini ve çocukların hayal dünyalarını ortak paydada buluşturabilmek adına önemlidir.

3.4. Engelliler

“Engelli” kavramı bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal veya sosyal yeteneklerini çeşitli nedenlerle kaybetmiş insanları ifade etmektedir. Dünya Engellilik Raporu’na göre, dünya nüfusunun yaklaşık % 15’inin (bir milyardan fazla insanın) bir tür engellilik durumuyla yaşadığı ortaya konulmuştur. Bu insanların da yaklaşık % 20’si, bireysel faaliyetleri yerine getirmeye çalışırken önemli sorunlar yaşadığını belirtmektedir (WHO, 2011). Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) ve Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı işbirliğiyle yapılan 2002 Türkiye Özürlüler Araştırmasıyla ortaya konulan rakamlara göre Türkiye’de de engelli nüfusun toplam nüfus içindeki oranı ise %12.29’dur (DİE, 2004, s. 5).

Engellilerin toplam nüfus içerisinde oranlarının yüksek olması sebebiyle toplumsal hayatın her alanına katılımının sağlanması da sosyal devletin temel amaçları arasında sayılmaktadır. Ayrıca engellilik konusu son zamanlarda bir insan hakları meselesi olarak gündeme gelmektedir (Çaha, 2016, s. 141). Engelli haklarını gözeten ve onların toplumsal yaşamın her alanına ayrımcılığa uğramadan erişebilmelerini sağlayan ulusal ve uluslararası politik uygulamalar bunun örneklerini oluşturmaktadır. Engelli haklarının korunması konusundaki ilkeleri benimseyen sözleşmeler 1948 yılında kabul edilen BM İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile başlamaktadır. Bu tür sözleşmelerle engelli haklarının doğal olarak garanti altına alındığı kabul edilse de uygulamada diğer bireylerin sahip olduğu temel hak ve özgürlüklerden mahrum oldukları düşünülmektedir (Kuz, Gökerkek, İrdem, Karkçay ve Candemir, 2016, s. 7). Teoride engelliler kendileri hakkında başkaları tarafından karar verilen koruma ve yardıma muhtaç bireyler olarak görülme yerine kendi yaşamları üzerinde yetki, karar ve hak sahibi bireyler olarak kabul edilmektedir.

⁷ <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/OlderPersons.aspx> (Erişim Tarihi:12.07.2019)

Kentsel mekân söz konusu olduğunda engelliler, çeşitli nedenlerden dolayı kısıtlı bir kent kullanıcılarına dönüşmektedir. Engellilerin kentsel açık alanlara erişimi oldukça zayıftır. Bu durum, engelli kullanıcıların ihtiyaçlarının, kentsel açık alan tasarımı ve gelişme sürecinde çoğu zaman göz ardı edilmekte olduğunu göstermektedir. Yapılı çevrenin herhangi bir engeli bulunmayan bireyler temel alınarak düzenlenmesi, engellilerin kendilerini herhangi bir engeli olmayan bireylerden ayrılmış olarak görmelerine neden olmaktadır. Kentsel yaşam içerisinde toplumsal, kültürel, ekonomik ve psikolojik alanlarda pek çok farklı sorunla karşılaşan engelli bireyler ötekileştirildiklerini düşünerek kendilerini güçsüz hissetmektedir (Gören, Dedeoğlu ve Berköz 2013, s. 412). Bu tür sorunların oluşmaması için fiziksel/psikolojik engeli olan bireylerin de engelsiz bireyler gibi kendi taleplerini iletebilmeleri ve toplumsal yaşama katılım sağlanmalarını kolaylaştıracak şartların oluşturulması gerekmektedir.

Engelli bireylerin toplumsal yaşam içerisinde eğitim, sağlık ve kültür gibi alanların yanında siyasal ve kamusal yaşama katılım hakları da bulunmaktadır. Engelli bireylerin/çocukların yaşadıkları sorunların önüne geçebilmek ve güvence altına alabilmek için düzenlenmiş pek çok uluslararası ve ulusal metin bulunmaktadır (Aykara, 2016, s. 133). 2006 yılında yürürlüğe giren ve Türkiye tarafından 2009 yılında kabul edilen Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme (EHİS)'nin 29. maddesi bu konuyla ilgilidir. İlgili maddede “engellilerin diğer bireylerle eşit koşullar altında seçme ve seçilme hakları dâhil olmak üzere siyasal ve kamusal yaşama etkin şekilde ve tam katılımını doğrudan veya serbestçe seçilmiş temsilciler aracılığıyla sağlamak”⁸ ifadelerine yer verilmektedir. Bahsi geçen ifade engellilerin siyasal-kamusal yaşama katılımları ve oy kullanmalarının yanı sıra karar alma süreçlerine de diğer bireylerle eşit koşullarda katılma haklarını kapsamaktadır. Siyasal ve kamusal yaşama katılım hakkı; taraf devletlerin engellilerin bağımsızlık ve özerkliklerini tanımlarını sağlamayı öngören Sözleşmenin “Yasa Önünde Eşit Tanınma” başlıklı 12. maddesiyle doğrudan ilişkilidir (Kuz vd., 2016: 47). Bu sözleşme maddelerinde engelli kişilerin siyasal yaşama katılımlarının yanı sıra kamu yönetimine etkin katılımları da vurgulanmaktadır.

Engelli çocukların katılım hakkı, Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 7. maddesinde tanımlanmıştır. Sözleşmenin 7. maddesi, engelli çocukların kendilerini etkileyen her konuda diğer çocuklarla eşit şekilde görüşlerini serbestçe ifade edebilmelerini, yaşlarına ve olgunluk seviyelerine göre görüşlerine önem verilmesini ve bu hakkın tanınması için engellerinin çeşidine ve yaşlarına uygun destek sunulmasını öngörmektedir. Engelli çocukların da diğer çocuklar gibi toplumsal yaşama eşit olanaklarla katılabilmesi onların konuyla ilgili algı, deneyim, düşünce ve önerilerine kulak vererek sağlanabilir.

Engellilerle ilgili araştırmaları çoğaltabilmek mümkündür. Bazı araştırmalarda engellilerin siyasal-kamusal hakları ön plana çıkarılırken kimilerinde ise engellilerin kentsel mekân içerisindeki konumu vurgulanmaktadır. Örneğin kent ve çevresinin iyileştirilerek tüm kullanıcıların kentsel alanlardan yararlanması, kentlerin huzurlu ve güvenli bir yapıya kavuşturulması amacıyla oluşturulmuş Avrupa Kentsel Şartı'nda engellilere yönelik düzenlemelere yer verilmiştir (Dikmen, 2011, s. 841). Engellilere ve dezavantajlılara ilişkin politikaların hedef gruplar için korumacı değil toplumla bütünleştirici olması, kentin her alanının bu gruplara uyarlanabilir biçimde tasarlanması açısından önem taşımaktadır.

Özürüllüğe Dayalı Ayrımcılığın Ölçülmesi Araştırması'na (2010, s. 153) göre ise, oy kullanma ve siyasal partiye üye olma gibi siyasal ve toplumsal hayata katılım olanağı sunan araçları kullanmada bile kısıtlılıklar bulunmaktadır. Araştırmada (2010, s. 157) aynı zamanda fiziksel çevrenin ulaşılabilir olmamasından kaynaklanan ayrımcılık, (%65) ile en çok kamusal açık alanlara erişimde ortaya çıkmıştır (özellikle ortopedik engelli bireyler için). Bu veri, engellilerin, fiziksel çevrenin erişilebilirliği konusunda “normal” insanlardan daha çok sıkıntı yaşadıklarını göstermesi açısından önemlidir.

“Herkes için tasarım” ilkesi kapsamında herkes için erişilebilirliğin sağlanması, her bireyin kentsel yaşam içindeki toplumsal ve ekonomik sorumluluklarını hiç bir fiziki engelle takılmadan yerine getirebilmesini amaçlamaktadır. “Erişilebilirlik, kullanılabilirlik ve evrensel tasarım” ilkeleri, her kent kullanıcısının kentsel hizmetlerden eşit imkânlarla faydalanması için kentsel mekân düzenlemelerinde göz önünde bulundurulması gereken ilkelere (Gören vd., 2013, s. 414). Çünkü engellilerin kent hakkının sağlanabilmesi ve İnsan Hakları Evrensel Bildirisi gibi insan haklarının korunmasına yönelik

⁸ <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/07/20090714-1.htm> (Erişim Tarihi:19.03.2019).

uluslararası nitelikli tüm metinlerin ifade ettiği hakların uygulanabilmesi, kentin her birey tarafından eşit olarak kullanılabilirdiği ideal toplum düzenine ulaşmakla mümkündür.

4. Sonuç yerine

Kentler, statik birimler değil toplumun tüm kesimlerini içinde barındıran dinamik yapılardır. Bu dinamizm içerisinde toplumsal yaşamın yönetilmesi kentsel politikalar aracılığıyla gerçekleşmektedir. Kentsel politikaların oluşumu ve uygulanması yönetsel yapılar, kentsel planlama organları ve kentsel mekânın sahipleri olan toplum tarafından yürütülen bir mekanizmadır. Bir yönetim biriminde demokratik yönetimler oluşturmanın yolu kentsel planlama sürecinde katılımcı kültürler inşa etmekten geçmektedir. Bu kültürü oluşturmak, çocukların da yaşam alanlarına müdahale edebilmesini, kurulacak yeni kentsel mekânlara katkı sağlayabilmelerini gerektirir.

Katılımcı kültürler inşa etmek karmaşık ve dinamik bir süreçtir. Bu süreç politika yapıcılar, üst düzey yöneticiler, diğer personel ve toplumsal yapılar arasında yönetilmelidir. Bu süreçte kararların coşku uyandırması, teşvik etmesi, fikirlerin paylaşımlı kullanılması gerekmektedir. Sadece tartışarak, birbirlerini dinleyerek, bir şeyleri deneyerek ve yapmaya devam ederek bir sonraki adıma karar vermek mümkün olmaktadır. Katılımcı bir kültür aynı zamanda yaşlı ve genç insanların, kadın ve erkek bireylerin birbirlerine çok şey katacakları düalist bir yapıyı bünyesinde barındırmaktadır. Yaşlı sayılabilecek grupların deneyimlerini ve çocukların hayal dünyasını ortak paydada buluşturabilmek, kentsel planlama çeşitliliğini arttırmaktadır. Demokratik oluşumlar ancak bu yapının var olmasıyla mümkün olabilmektedir. Bu açıdan kentsel alanın tüm paydaşlarını ve esas aktörleri olarak yerel halkı ve onların geleceğini şekillendirmede en önemli aktörün çocuklar olduğu konusunda farkındalık oluşturmak ve bunu kentsel politikalara yansıtılabilmek esas olmalıdır.

Kaynakça

- Alpan, A. (2015). Mekan Sahipliliği İçin Mekanı Çocuklarla Birlikte Üretmek: Eskişehir Odunpazarı İçin Bir Model Önerisi, *İdealkent*, 17, 202-251.
- Arches, J., & J. Fleming (2006). Young People and Social Action: Youth Participation in The United Kingdom and United States, *New Directions For Youth Development*, 111, 81-90.
- Arnstein, Sherry R. (1969). A Ladder of Citizen Participation, *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 217.
- Aykara, A. (2016). Engelli Çocukların Katılım Hakkı, *Çocuk Katılımı* (Ed. E. Erbay), İstanbul: Nobel Akademik Yayınları.
- Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı (ÖZİDA) (2010). Özürlülüğe Dayalı Ayrımcılığın Ölçülmesi Araştırması, <https://ailevecalisma.gov.tr/media/5597/ozurluluge-dayali-ayrimciligin-olculmesi-arastirmasi.pdf> (Erişim Tarihi:15.02.2019).
- Bayraktar, U. (2017). Belediyelerde Kadın, Kadınlar İçin Belediye, *TESEV İyi Yönetişim Raporları*, İstanbul: TESEV Yayınları.
- Bulut Y., & Akın, S. (2019). Kent Yönetimlerinde Demokratik Düzey: Kentsel Katılım, *Kent Tartışmaları ve Yeni Yaklaşımlar* (Ed. Ö. Sezer ve A.Kayan), ORİON Kitabevi.
- Bulut, Y. (2000). Büyük Şehirlerde Katılımlı Yönetimin Hayata Geçirilmesinde Rol Oynayan Etmenler, *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, 1(1), 47-63.
- Canatan, A. (2008). Toplumsal Değerler ve Yaşlılar, *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 1(1), 62-71.
- Castells, M. (2014). *Kent Sınıf İktidar*, (Çev: A. Türkün) Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Chattopadhyay R., & Duflo, E. (2004), Women as Policy Makers: Evidence from a Randomized Policy Experiment in India, *Econometrica* 72(5), 1409–1443.

- Churchman, A. (2003). Is There a Place for Children in the City?, *Journal of Urban Design*, 8(2), 99-111.
- Çaha, H. (2016). Engellilerin Toplumsal Hayata Katılmasına Yönelik Politikalar: Türkiye, ABD ve Japonya Örnekleri, *İnsan ve Toplum*, 5(10), 123-150.
- Deniz, E. (2016). Yaşlılara, Çocuklara ve Engellilere Sunulan Sağlık ve Sosyal Hizmetlerde Yerel Yönetimlerin Rolü ve Sorumlulukları: Çanakkale Belediyesi Örneği, (Ed. S. Karatepe vd.), *Yerelleşme/ Merkezileşme Tartışmaları 9. Kamu Yönetimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Ankara: TODAİE Basım.
- DİE [Devlet İstatistik Enstitüsü] (2004). *Türkiye Özürlüler Araştırması 2002*, Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası.
- Dikmen, Ç. B., (2011). Avrupa Kentsel Şartı Ulaşım ve Dolaşım İlkeleri Kapsamında Engellilerin Kentsel Alan ve Yapılara Erişilebilirliklerinin Sorgulanması: Yozgat Örneği, *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(4), 838-858.
- Driskell, D. (2002). *Creating Better Cities With Children and Youth- A Manual for Participation*, New York: UNESCO Publishing.
- Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmesi (EHİS) 29. Maddesi, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/07/20090714-1.htm> (Erişim Tarihi:19.03.2019).
- Gören, G.B., & Dedeoğlu, Ç. ve Berköz, L. (2013). Kent Hakkı Ve Engelli Kullanıcılar, *Dünya Şehircilik Günü 42. Kolokyumu Bildiri Kitapçığı*, İzmir. 405-419.
- Hart A. R. (2016). Çocukların Katılımı, *Kuram ve Uygulamada Toplum Gelişimi ve Çevre Korumasında Genç Yurttaşları İçermek*, (Çev.: T. Şener Kılınç) İstanbul: UNICEF Yayınları.
- Hart, R. (1992). Children's Participation from Tokenism to Citizenship, *Innocenti Essays*, No.4. İtaly: UNICEF International Child Development Centre Spedale degli Innocenti.
- <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/AdvanceVersions/CRC-CGC-12.pdf> (Erişim Tarihi: 22.08.2019).
- <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/OlderPersons.aspx> (Erişim Tarihi:12.07.2019).
- John, P. (2017). Neden Kentsel Politika Çalışılmalı? *Kentsel Politika Teorileri* (Ed. Jonathan S. Davies ve David L. Imbroscio) (Çev. E. Ş.Ataman), İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Kuz, T., Gökerkek, A., İrdem P., Karkçay K. ve Candemir C. (2016). *EHİS BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Kapsamında Engelli Hakları Ulusal Göstergeleri*, Ankara: T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayını. <https://ailevecalisma.gov.tr/media/5599/engellilerin-haklarina-iliskin-sozlesme-kapsaminda-engelli-haklari-ulusal-gostergeleri-kitabi-turkce.pdf> (Erişim Tarihi: 05.01.2019).
- Magnusson, W. (2005). Urbanism, Cities, and Local Self-Government, *Canadian Public Administration*, 48 (1): 96–123.
- Maier, K. (2001), Citizen Participation in Planning: Climbing a Ladder”, *European Planning Studies*, 9(6), 707-719.
- Özürlüler İdaresi Başkanlığı (2010). Özürlülüğe Dayalı Ayrımcılığın Ölçülmesi Araştırması (ÖZİDA), Ankara.
- Perry-Hazan, L. (2016). Children's participation in national policymaking: “You're so adorable, adorable, adorable! I'm speechless; so much fun!” *Children and Youth Services Review*, 67, 105-113.
- Piketty, T. (2014). *Capital in the Twenty-First Century*, Harvard University Press.

- Robertson, K. G. (2014). Transitions İn Later Life: A Review Of The Challenges And Opportunities For Policy Development, *Working With Older People*, 18(4), 186-196.
- Sancar F. ve Severcan Y. C. (2010). Children's Places: Rural–Urban Comparisons Using Participatory Photography in the Bodrum Peninsula, Turkey, *Journal of Urban Design*, 15/3, 293-324.
- Sılaydın, M. B. (2008). Şehir Planlamada Yaşlıya Ve Yaşlının Barınma Sorununa Yeniden Bakmak, *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 1(2), 98-106.
- Stoker, G. (1998). Theory And Urban Politics, *İnternational Political Science Review*, 19 (2), 119-129.
- Sumbas, A. ve Ömürgönülşen, U. (2018). Etkin Bir Yerel Paydaş Olma Yolunda Kadın Meclislerinin Karşılaştığı Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme: Ankara Kadın Meclisleri Örneği, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 32(1), 65-81.
- Sutton, S., & Kemp, S. (2006). Young People's Participation in Constructing a Socially Just Public Sphere, (Eds C. Spencer & M. Blades), *Children and their Environments: Learning, Using and Designing Spaces* (pp. 256-276). Cambridge: Cambridge University Press.
- Şengül, T. (2004). İkinci Dünya Savaşı Sonrasında Kentsel Gelişme Ve Yönetim Paradigmalarında Yaşanan Dönüşüm Üzerine Bir Değerlendirme, *Toplum ve Hekim*, 19(1), 69-78.
- Terzi, G. E. (2019). Yerel Yönetimlerde Kadınların Katılımı Üzerine”, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(87), 16-25.
- Tonucci, F. & Rissotto, A. (2001). Why Do We Need Children's Participation? The Importance of Children's Participation in Changing The City, *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 11, 407-419.
- Tonucci, F. (2009). Ciudades a escala humana: la ciudad de los niños Cities at human scale- Children's city, *Revista de Educación*, 147-168.
- Tuncer, S. (2018). Kadınların Kent Hakkı: Bütün Köşebaşlarını İstemek , TESEV İyi Yönetişim Tartışmaları. https://www.tesev.org.tr/wp-content/uploads/rapor_Kadinlarin.kent_hakki_butun_kosebaslarini.istemek.selda_tuncer1.pdf (Erişim Tarihi:11.03.2019).
- Tüzün, I. ve Sarıışık Y. (2015). *Türkiye 'de Okullarda Çocuk Katılımı Durum Analizi*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- WHO [World Health Organization] (2011). *World Report On Disability*, http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/report.pdf, (Erişim Tarihi: 21.07.2019).
- Wilkinson, R. & Pickett K. (2010). *The Spirit Level: Why Equality is Better for Everyone* London: Penguin Books.

Extended Abstract

People and therefore society can be settled in a certain place and often become identical with it. Therefore, it has to contact and connect to a place. The relationship of humans with urban space is directly related to the level of participation in policies related to that city. Urban policy, which envisages social participation, shows how to look at the city, is seen as an application tool that targets urban life and urban management, and can provide permanent solutions in the long term. Therefore, urban policies; provides improvement of urban life within the framework of common goals and disruptions. Even though, it plays an important role in forming the whole of thoughts, goals, strategies, and harmony, unity and orientation between various public interventions. Urban space, where urban policies are realized, is defined as the area of word, action and social participation that organizes what people do, because of its social quality. The most important task of today's cities is to increase the conscious participation of people in cosmic and historical processes.

In the historical process and in today's cities, urban policies are shaped by purposeful strategic goals, independent of their distinct qualities from a holistic perspective. In a situation where this process is experienced, it can be said that it is not possible to form an urban policy (women-old-child-disabled) that includes all the structures of society. one that will eliminate this deficiency in Turkey literally restructuring and sanctions cannot claim that there is. The vision of cities in the world is not only a work that local administrations or city planners will create alone. Here, the vision of the city is produced by negotiating with the city's many stakeholders, namely the community and the city. In this process, important parts of the city are handled with an application model that is open to participatory suggestions with urban design projects as a whole.

Children constitute one of the groups most affected by the process, whose relationship with public space is limited and undergoes a change towards life in private spaces. For the healthy development of children, they should use urban open areas as efficiently as possible. The healthy development of children and their active participation in the city is important for the future of all cities and communities. Similarly, it is important for the elderly to contribute to the functioning of the city in order to ensure development by sharing their experiences and experiences with the children. With globalization, progress has been made in the social positions of women, in issues affecting daily life such as education, employment, economic power, and social status. However, women's presence and effectiveness in urban governments and political platforms remained relatively limited. It is possible to say that the exclusion of women from the urban policy-making process undermines the democratic and egalitarian structure of the urban whole. Therefore, women's participation in urban politics is a requirement of the principle of democracy. Disabled people should be involved in this process in order to ensure social integration. People with disabilities who use public spaces in a limited way have a say in their lives when they participate in urban politics and have the opportunity to determine their own use.

As a result, the variety of participating actors (women, men, old, young, children, disabled, restricted, etc.) contributes to the correct design of the city in the process of policy formation in urban spaces. The outcome of the urban policy-making process involving more than one viewpoints to the existence of more democratic, more experienced, and more favorable cities. It can be said that the participatory urban policy, which is thought to contribute especially to the development of democracy, also emphasizes the balanced development of the city. Having more than one thought in the city makes the city more livable.